

TÜRKİYE KİTAP YAYINCILIĞINDA DÜNYA 6'NCISI

Toplum olarak kitap okumayı sevmiyoruz ama kitap satın almayı hatta kitap yazmayı seviyoruz. Herhalde dünya üzerinde bu konuda da numunemiz. Tüketim toplumunun bir parçası olarak, hiperaktif bir toplum olarak, kitapları da bir tüketim malzemesi olarak konumlandırdık. Okumasa da insanlar kitap alıp ya birine hediye olarak veriyor, ya süs olarak masasına koyuyor, ya da bir 'bir gün okurum' diye evinde bekletiyor. Üretilen kitap sayısına bakarsak, aslında entelektüel yönü tartışılan bir toplum olmamıza rağmen yazacak bir şeyler bulup kitap yazıyoruz.

Geçtiğimiz ay Türkiye'nin okuma alışkanlıkları ile ilgili bir araştırma okumuştum. O geldi aklıma, açtım baktım. Konda'nın yaptığı "Türkiye'nin okuma kültürü araştırması" 2019 verilerine göre Türkiye'nin yüzde 42,3'ü kitap okuduğunu söylerken, kalan yüzde 57,7'si ise kitap okumadığını, eskiden okuduğunu filan söylemiş. 2008 yılında "son üç ayda kitap okumadım" diyenlerin oranı yüzde 70 iken, 2019 yılında bu oran yüzde 36'ya düşmüş. 2019 yılında bu veri ABD'de yüzde 24, Romanya'da yüzde 49, AB ülkeleri genelinde yüzde 32 civarında. Yani dünyaya göre kitap okumada geride olmamıza rağmen okuma oranında bir tırmanış geçtik. Bu artış kitap yayıncılığının ekonomisinde de kendisini göstermiş.

KİTAP YAYIN PAZARINDA CİDDİ BİR YÜKSELME VAR

2019 yılında kitap yayıncılığı pazarı yüzde 27 kadar büyümüş. Bu çok güzel bir oran. Neye göre diyebilirsiniz. Şuna göre derim: "Bizim toplumumuzun pek kitap okumayı seven bir toplum olduğuna inanmıyorum". Zaten yukarıdaki araştırmada da veriler net. Buna eski nesilde dahil, yeni nesilde dahil. Tabii ki bunda medyanın serbest zamanımızı çalmasını da rolü büyük oldu. Son yıllarda internet ve akıllı telefonlar da eklenince artık işimiz gücümüz dijital medya oldu. Yani kitap okumasını sevmeyen bir topluma güzel bahaneler çıktı. Ama tüm bu olumsuzluklara rağmen yayıncılık sektörünün büyümesi güzel bir olay. Ülkemiz adına da güzel bir olay. Hiçbir şey olmasa bile dünyaya hava basarsanız, "Eiyttt dün-

ya, bizim kitap yayıncılık pazarımız yüzde 27 büyüdü ne haber..." deriz.

DÜNYA ALTINCISIYIZ

Geçen gün elime Türkiye Yayıncılar Birliği'nin bir raporu geçti. Birliğin kategorilere göre hazırladığı ve sektör verilerini içeren "2019 Türkiye Kitap Pazarı Raporu"nu inceledim. 2019 yılının üretim verilerine göre toplam 423.602.825 adet kitap üretilerek satışa sunulmuş. 2019 perakende kitap pazarının büyüklüğü yüzde 27,09 artışla 8.852 milyon TL olmuş. Az buz değil. Ciddi bir başarı. Raporda yer alan rakamların, bağımsız yayıncılığımızın çeşitlilikteki başarısını ortaya koyduğunu belirten Türkiye Yayıncılar Birliği, ülkemiz yayıncılığının yeni yayınlanan 68.554 kitap çeşidiyle, IPA (Uluslararası Yayıncılar Birliği) verilerine göre dünya sıralamasında 6. sıradaki

Doç. Dr. Michael Kuyucu
+ Zap Dünyası

yerini koruduğunu da aktardı. Bu hele hiç de hafife alınacak bir bilgi değil.

2019 yılı içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel sektörden satın aldığı ve kendi matbaasında bastığı kitapların toplam adedi 153 milyon 446 bin 132 adet iken, dijital eğitime geçilmesi sebebiyle bu sene açık öğretim için kitap üretilmedi. MEB'in bastığı kitaplarla birlikte toplam kitap üretimi 577 milyon 48 bin 957 adet oldu. Eğer Milli Eğitim

Bakanlığı dijital kitap olayına geçmeseydi, bu dünya altıncılığı daha da yukarıda olurdu kesin. Bir şey daha dikkatimi çekti bu raporda, TÜİK'in verilerine göre 31 Aralık 2019 itibarıyla nüfusun 83 milyon 154 bin 997 olduğu ülkemizde, kişi başına üretilen kitap sayısı 2019'da 6,9 olmuş. Yani Türkiye'de her kişi için yaklaşık 7 kitap yayınlanıyor. Meğer biz entelleşmiş de haberimiz yokmuş.

2019 Yıl Sonu Türkiye Kitap Perakende Pazarı TL

Başlıklar	Pazar Payı (%)	Pazar Payı Toplam (%)	2018 Yılına Göre Değişim
Eğitim Yayınları		52,99%	44,25%
a. Ücretsiz dağıtılan ders kitapları	9,42%		27,13%
b. Yardımcı kaynak ve sınava hazırlık kitapları	43,57%		48,57%
Kültür Yayınları		37,36%	9,43%
a. Yetişkin kurgu (edebiyat)	6,17%		14,95%
b. Yetişkin kurgu dışı (inceleme-araştırma)	21,06%		10,69%
c. İnanç	5,57%		-7,50%
d. Çocuk ve ilk gençlik	4,56%		22,42%
Akademik Yayınlar	1,93%	1,93%	21,28%
İthal Yayınlar	7,72%	7,72%	24,18%
TOPLAM		100,00%	27,09%
Bir önceki yıla göre artış	27,09%		

2019 Yıl Sonu Kitap Toptan Satışlar Pazarı TL

Başlıklar:	Mevcut (milyon TL)	Pazar Payı (%)	2018 Yılına Göre Değişim
Eğitim Yayınları			42,54%
a. Ders kitapları	834	14,21%	27,13%
b. Yardımcı kaynak ve sınava hazırlık kitapları	2.507	42,72%	48,52%
Kültür Yayınları			6,10%
a. Yetişkin kurgu (edebiyat)	328	5,58%	10,35%
b. Yetişkin kurgu dışı (inceleme-araştırma)	1.118	19,06%	6,26%
c. İnanç	296	5,04%	-7,50%
d. Çocuk ve ilk gençlik	222	3,79%	22,42%
Akademik Yayınlar	120	2,04%	20,91%
İthal Yayınlar	444	7,57%	24,01%
TOPLAM	5.869		
2018 Yılına Göre Artış	26,15%		

YENİ YAYINLANAN KİTAP SAYISI: 68.554

2018 yılında 67 bin 135 adet yeni kitap üretilirken, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı ISBN Ajansı'ndan alınan bilgilere göre yeni üretilen kitap sayısı 2019 yılında toplamda yüzde 2,11'lik artış göstererek 68 bin 554 oldu. Toplam başlık sayısının 61bin 512'si basılı kitap formatında, 6 bin 487 adedi ise e-kitap olarak yayınlandı. Buna ek olarak yaklaşık 1000'e yakın kitapta sesli kitap olarak yayınlanmış. Henüz rakamlar küçüğe olsa e-kitap ve sesli kitap pazarında da yavaş yavaş hareketlilik başlamış.

SELF-PUBLISHING ORANINDA ARTIŞ VAR

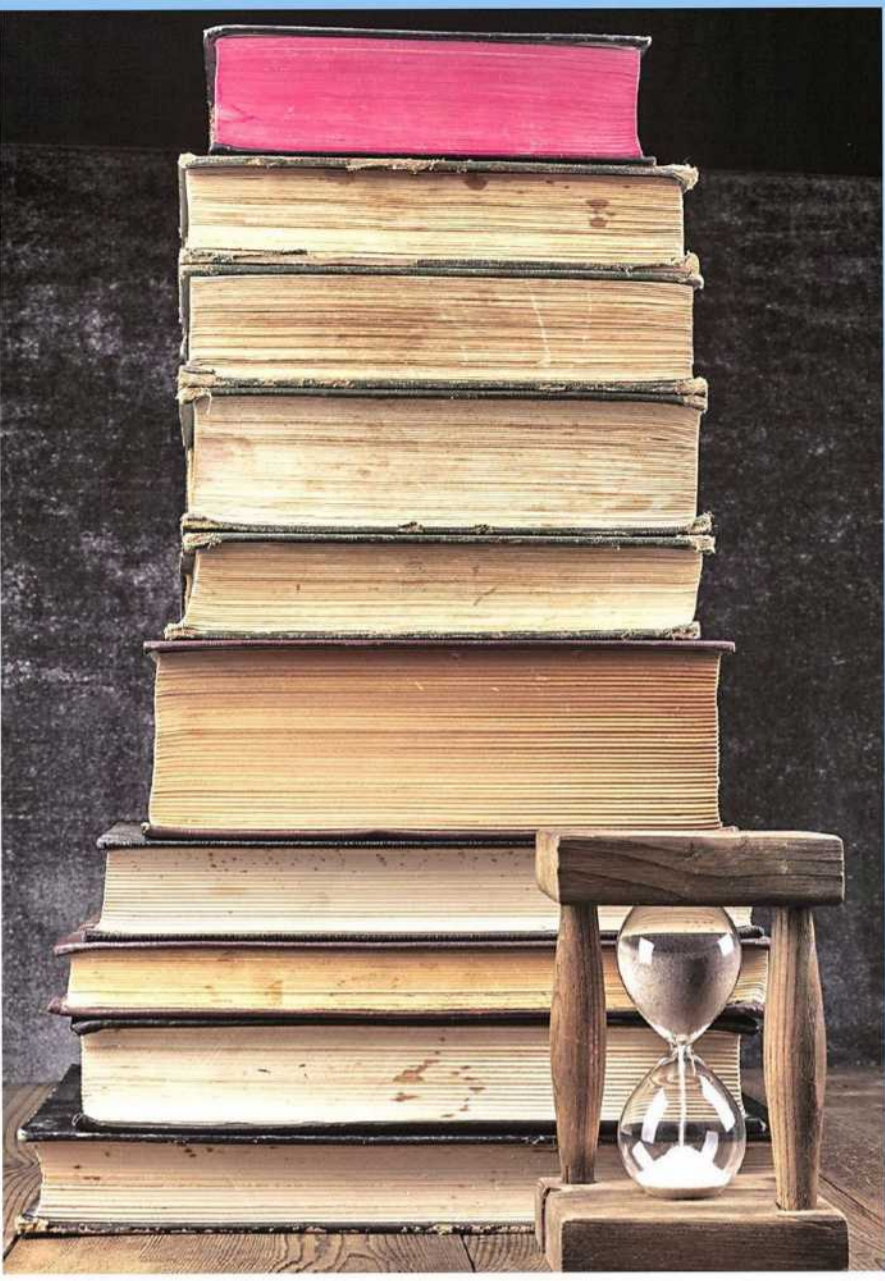
Türkiye'de ISBN Ajansı'ndan yani kitapların yayınlanması için bandrol ve izin veren kuruma göre 2017'den bu yana aktif

olarak ISBN alan toplam yayıncı sayısı 10 bin 389 oldu. Kendi kitabını basan yazar-yayıncı sayısı ise 4 bin 846. Bu pazarda da ciddi büyüme var. Nasıl ki müzik yorumcuları, solistler, gruplar artık şarkılarını, albümlerini kendileri para verip kendileri hazırlayıp pazara sunuyorsa, kitap yazarları da bunu yapmaya başladı. Bu aslında en rahat. Kendinizin patronu oluyorsunuz. Ne yayın evi kahnı çekiyorsunuz ne de başkasının keyfini bekliyorsunuz. Kitabını yaz, bas eğer satarsa kazan, yoksa süs olarak seyret. Özeti bu olayın. Buna yurt dışında self-publishing diyorlar. Türkiye'de de epey ilerlemiş. 10,3 bin kitabın 4,8 bini eğer self-publishing ise demek ki yazarların yaklaşık yüzde kırkı kendi kitaplarını kendileri yayınlıyor.

2019 perakende kitap pazarının büyüklüğü 8.852 milyon TL oldu

2019 yılında Türkiye yayıncılık perakende pazarı büyüklüğü, 2018 yılına göre cari fiyatlarla yüzde 27,09 artış göstererek 8.852 milyon TL olmuş. 4.961 milyon TL ile eğitim yayınlarının liderliğini koruduğu sektörde, kültür yayıncılığı 3.307 milyon TL ile pazarın yüzde 37,36'sını oluşturmuş, kültür kitapları önceki yıla göre yüzde 9,43 artış göstermiş.

Eğitim önemli bir konu, on üç milyonu aşkın öğrencinin bulunduğu Türkiye'de, eğitim ile ilgili kitapların daha çok yayınlanması gayet normal. Ancak kültür içerikli kitapların 2018 yılına göre yüzde dokuz oranında artış göstermesi çok güzel. Demek ki bir şeyler oluyor ülkede. Demek ki kültüre olan merakta da az da olsa bir kıpırda var.

Türlere göre hangi kitapların SAYISI ARTTI?

Araştırma-inceleme, edebiyat ve çocuk yayıncılığı alanlarının oluşturduğu kültür yayıncılığı, 2019 yılında 147 milyon 961 bin 782 adet kitap üretimine toplam üretimin yüzde 34,93'ünü oluştururken 2018 yılına göre bu alanda yüzde 5,33'lük artış yaşandı. Araştırma-inceleme kitapları 79 milyon 387 bin 610 adet bandrolle geçen yıla göre yüzde 6,58 oranında artarken, toplam kitap üretiminin yüzde 18,74'ünü oluşturdu.

27 milyon 303 bin 062 adet kitapla bir önceki seneye göre yüzde 10,45'lik artış yaşayan edebiyat kitapları, toplam üretimin yüzde 6,45'ini oluşturdu. 41 milyon 271 bin 110 adet bandrolle yüzde 0,01'lik düşüş gösteren çocuk ve ilk gençlik kitapları, toplam üretimin yüzde 9,74'ünü oluşturdu.

İthal yayınlar 5 milyon 290 bin 731 adet kitapla yüzde 10,35'lik artışla toplam üretimde yüzde 1,25'lik paya sahip olurken; akademik yayınlar 4 milyon 890 bin 495 adet bandrolle 2018 yılı üretimine göre yüzde 9,63 oranında artış yaşadı ve toplam kitap üretiminin yüzde 1,15'ini oluşturdu. Ben sizin kafanızı rakamlarla şişirmemeyim en iyisi Türkiye yayıncılar birliğinin raporundaki verileri tablo olarak sunayım.

Ziya Selçuk'tan BİR HAMLE BEKLİYORUZ

Kitap yayıncılığının bu kadar kartması çok olumlu bir konu. Türkiye gibi kitap okuma oranlarının düşük olduğu bir ülke için bu veriler çok iyi. Keşke biraz da okuma alışkanlıklarımızı da arttırılabilek. Bu konuya Milli Eğitim Bakanlığı biraz daha fazla önem verse, yani insanlara çocuk yaşta kitap okuma alışkanlığını edindiren bir kaç formasyon eklense eğitim sistemine ne güzel olur.

Dijitalleşen nesiller için kitap okuma oranının artması tüm dünyada şart. Ama bizde biraz daha fazla lazım. Düşünün kitap okuma alışkanlığımız artsa bu veriler daha da uçar. Sadece bu veriler değil, ülkedeki gazete ve dergi okuma oranları da artar ve bu tirajlara da yansır. Demek ki Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'tan böyle bir hamle bekliyoruz. İlkokuldan hatta ana okulundan itibaren çocuklara kitap okuma alışkanlığını arttıracak bir format getirilsin ve kitap okuyan canavar gibi bir nesil yetişsin.